

Liefdevol tegengeluid

Een uitnodiging aan Jehovah's Getuigen
om zich vanuit de Bijbel te bezinnen op
belangrijke geloofsvragen

Leen Stehouwer

Liefdevol tegengeluid

Een uitnodiging aan Jehovah's Getuigen om zich vanuit de Bijbel te bezinnen op belangrijke geloofsvragen

L. Stehouwer, BTh

Copyright © 2016, ETZ Alblasserdam

www.traktaat.nl

Grafische verzorging en omslagontwerp: Vanderperk Groep,
Groot-Ammers

ISBN 978 90 8772 078 0

NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een databank, of worden doorgegeven op welke wijze dan ook – elektronisch, mechanisch, gekopieerd, gescand of op enige andere wijze – behalve voor korte citaten in recensies of artikelen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No portion of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means – electronic, mechanical, photocopy, recording, scanning or other – except for brief quotations in critical reviews or articles, without permission of the publisher.

Ter inleiding

Geachte lezer,

U heeft een boekje in handen dat u uitnodigt om na te denken over enkele belangrijke geloofsvragen.

U hecht geloof aan de Bijbel en ik ook. Toch denken wij over sommige belangrijke geloofszaken verschillend. Enkele van die verschillen zijn het onderwerp van *Liefdevol tegengeluid*.

Ik hoop dat u bereid bent de inhoud van dit boekje te lezen en aan de Bijbel te toetsen. Hiertoe worden wij ook opgeroepen in 1 Thessalonicenzen 5:21:

Vergewist u van alles, houdt vast aan dat wat voortreffelijk is.

Het vraagt moed om zich te verdiepen in gedachtengoed dat eigen overtuigingen ter discussie stelt. Ik waardeer het zeer als u bereid bent om dit te doen.

Beide woorden van de titel zijn bewust gekozen: ik hoop dat u bij het lezen zult proeven dat de intentie van dit tegengeluid inderdaad liefdevol is.

Veel zaken zijn het behandelen meer dan waard. Ik beperk mij echter tot de volgende onderwerpen die met de kern van het geloof samenhangen:

- Wie is Jezus?
- Wie is God?
- Hoe wordt een mens gered?

Tenzij anders vermeld worden bijbelteksten aangehaald uit de u bekende Nieuwe-Wereldvertaling. In een aantal gevallen wordt een vergelijking gemaakt met de vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap uit 1951.

Ik hoop en bid dat het lezen u tot zegen zal zijn.

Leen Stehouwer

Wie is Jezus?

De kern

In de verkondiging van de apostelen en hun medewerkers staat het prediken van Jezus centraal. We zien dit duidelijk in het boek Handelingen.

Bovendien is er in niemand anders redding, want er is onder de hemel geen andere naam die onder de mensen is gegeven waardoor wij gered moeten worden. (Handelingen 4:12)

Filippus opende zijn mond, en te beginnen bij deze schrift[plaats] maakte hij hem het goede nieuws omtrent Jezus bekend. (Handelingen 8:35)

en onmiddellijk ging hij in de synagogen Jezus prediken, dat Deze de Zoon van God is. (Handelingen 9:20)

Zij zeiden: Geloof in de Heer Jezus en gij zult gered worden, gij en uw huisgezin. (Handelingen 16:31)

Deze teksten laten zien dat wie Jezus Christus is en wat Hij heeft gedaan een belangrijk onderwerp voor ons is, het gaat niet om een zijspoor van het geloof.

De juiste houding

We kunnen in de Bijbel ontdekken wie Jezus is, maar niet op eigen kracht. Ons menselijk verstand schiet tekort, geen mens doorgrondt Hem.

Alle dingen zijn door mijn Vader aan mij overgegeven, en niemand kent de Zoon volledig dan de Vader, noch kent iemand de Vader volledig dan de Zoon en een ieder aan wie de Zoon hem wil openbaren. (Mattheüs 11:27)

Ons past bescheidenheid, in het besef dat onze kennis beperkt is. Wie Jezus is, wordt alleen geopenbaard aan wie eerbiedig en onbevooroordeeld wil luisteren. Laten we die houding aannemen en vasthouden als we een aantal bijbelteksten die op Hem betrekking hebben gaan bekijken.

Hoe wordt Jezus geopenbaard?

In deze paragraaf worden vier bijbelteksten geciteerd en wordt uit elke tekst een conclusie getrokken. Deze conclusies worden verder onderbouwd en uitgewerkt in de paragrafen die volgen.

En elk schepsel dat in de hemel en op de aarde en onder de aarde en op de zee is, en alles wat daarin is, hoorde ik zeggen: Aan Degene die op de troon zit en aan het Lam zij de zegen en de eer en de heerlijkheid en de macht tot in alle eeuwigheid. (Openbaring 5:13)

Christus (het Lam) ontvangt goddelijk eerbetoon van de hele schepping.

Dezen zullen strijden tegen het Lam, maar het Lam zal hen overwinnen, omdat hij Heer der heren en Koning der koningen is. Ook de geroepen en uitverkorenen en getrouwen met hem [zullen dit doen]. (Openbaring 17:14)

Christus draagt hier een naam die alleen voor God passend lijkt te zijn en die God ook elders in de Bijbel draagt.

Bij mijzelf heb ik gezworen – uit mijn eigen mond is in rechtvaardigheid het woord uitgegaan, zodat het niet zal terugkeren – dat voor mij elke knie zich zal buigen, [bij mij] iedere tong zal zweren, (Jesaja 45:23)

Juist daarom heeft God hem ook tot een superieure positie verhoogd en hem goedgunstig de naam gegeven die boven elke [andere] naam is, zodat in de naam van Jezus elke knie zich zou buigen van hen die in de hemel en die op aarde en die onder de grond zijn, en iedere tong openlijk zou erkennen dat Jezus Christus Heer is tot heerlijkheid van God, de Vader. (Filippenzen 2:9-11)

Voor wie zal elke knie zich buigen? Wiens naam zal op ieders tong zijn? Jesaja 45:23 en Filippenzen 2:9-11 zijn er een voorbeeld van dat woorden die in het Oude Testament alleen op God betrekking hebben, in het Nieuwe Testament terugkomen en dan worden toegepast op Christus.

Maar hij antwoordde hun: Mijn Vader is tot nu toe blijven werken, en ik blijf werken. Om die reden dan

waren de joden er nog meer op uit hem te doden, omdat hij niet alleen de sabbat schond, maar ook God zijn eigen Vader noemde, waardoor hij zichzelf aan God gelijk maakte. (Johannes 5:17-18)

Christus maakt hier een aanspraak waardoor Hij zich met God gelijkstelt.

1. Christus ontvangt goddelijke eer

En elk schepsel dat in de hemel en op de aarde en onder de aarde en op de zee is, en alles wat daarin is, hoorde ik zeggen: Aan Degene die op de troon zit en aan het Lam zij de zegen en de eer en de heerlijkheid en de macht tot in alle eeuwigheid. (Openbaring 5:13)

Laat Openbaring 5:13 zien dat het Lam goddelijk eerbetoen ontvangt? Als dit vers geen aanbedding van Christus inhoudt, dan ook geen aanbedding van God. Een vergelijking tussen Openbaring 4:9-11 en Openbaring 5:8-12 onderstreept het gegeven dat Christus in Openbaring 5:13 werkelijk aanbeden wordt. In het eerste gedeelte ontvangt God aanbedding:

En telkens wanneer de levende schepselen heerlijkheid en eer en dankzegging brengen aan Degene die op de troon is gezeten, Degene die tot in alle eeuwigheid leeft, vallen de vierentwintig oudere personen neer voor Degene die op de troon is gezeten en aanbidden zij Degene die tot in alle eeuwigheid leeft, en zij werpen hun kronen voor de troon en zeggen: Gij,

Jehovah, ja onze God, zijt waardig de heerlijkheid en de eer en de kracht te ontvangen, want gij hebt alle dingen geschapen, en vanwege uw wil bestonden ze en werden ze geschapen. (Openbaring 4:9-11)

Openbaring 5:8-12 beschrijft vervolgens eerbetoen aan het Lam:

En toen hij de boekrol nam, vielen de vier levende schepselen en de vierentwintig oudere personen voor het Lam neer, en elk had een harp en gouden schalen vol reukwerk, en het [reukwerk] betekent de gebeden van de heiligen. En zij zingen een nieuw lied en zeggen: Gij zijt waardig de boekrol te nemen en haar zegels te openen, want gij werd geslacht en gij hebt met uw bloed uit elke stam en taal en elk volk en elke natie personen voor God gekocht, en gij hebt hen gemaakt tot een koninkrijk en tot priesters voor onze God, en zij zullen als koningen over de aarde regeren. En ik zag, en ik hoorde een stem van vele engelen rondom de troon en de levende schepselen en de oudere personen, en het aantal van hen was myriaden maal myriaden en duizenden maal duizenden, en zij zeiden met een luide stem: Het Lam, dat geslacht werd, is waardig de kracht en rijkdom en wijsheid en sterkte en eer en heerlijkheid en zegen te ontvangen.

Van God en van het Lam wordt beiden gezegd dat zij heerlijkheid en eer en kracht waardig zijn. De vierentwintig oudere personen vallen neer voor God, en ook voor het Lam. Dat de aanbedding voor beiden in wezen niet verschilt, wordt

beslissend aangetoond door de aansluitende tekst Openbaring 5:13.

Is het mogelijk dat een schepsel, bijvoorbeeld een engel, zulke eer ontvangt met instemming van God? De Bijbel bevat vele teksten die zo'n gedachte weerleggen.

Want gij moogt u niet neerwerpen voor een andere god, want Jehovah, wiens naam Jaloers is, hij is een jaloerse God; (Exodus 34:14)

Toen zei Jezus tot hem: Ga weg, Satan! Want er staat geschreven: Jehovah, uw God, moet gij aanbidden en voor hem alleen heilige dienst verrichten. (Mattheüs 4:10)

Nu dan, ik, Johannes, was het die deze dingen hoorde en zag. En toen ik gehoord en gezien had, viel ik neer om te aanbidden voor de voeten van de engel die mij deze dingen had getoond. Maar hij zegt tot mij: Pas op! Doe dat niet! Ik ben slechts een medeslaaf van u en van uw broeders die profeten zijn en van hen die de woorden van deze boekrol onderhouden. Aanbid God. (Openbaring 22:8-9)

Christus ontvangt in Openbaring 5 aanbedding, maar we lezen hier nog iets opvallends. Bij de aanbedding door de vier levende schepselen en de vierentwintig oudere personen, wordt het Lam reukwerk aangeboden. Dit reukwerk staat voor de gebeden van de heiligen. Gebeden mogen dus tot Christus gericht worden. In het Nieuwe Testament

zien we op meer plaatsen gebeden tot Christus, bijvoorbeeld het gebed van Stefanus.

Heer Jezus, ontvang mijn geest. (Handelingen 7:59)

Jezus verhoort ook gebeden:

En wat gij ook vraagt in mijn naam, dat zal ik doen, opdat de Vader in verband met de Zoon verheerlijkt moge worden. Indien gij iets vraagt in mijn naam, ik zal het doen. (Johannes 14:13-14)

Openbaring 5 is niet de enige plaats in de Bijbel waar Jezus goddelijke eer ontvangt. Een ander duidelijk voorbeeld is de manier waarop Thomas Jezus aanspreekt als hij tot erkenning van de waarheid gekomen is.

Thomas gaf hem ten antwoord: Mijn Heer en mijn God! (Johannes 20:28)

Tomas antwoordde en zeide tot Hem: Mijn Here en mijn God! (NBG 1951)

Het gaat niet om een uitroep tot God, want er staat in de grondtekst letterlijk: *Thomas antwoordde en zei tot hem. Tot hem slaat logischerwijs op degene aan wie Thomas antwoord geeft: Jezus. Bovendien kan tot hem geen betrekking hebben op God, omdat God in de voorafgaande verzen niet genoemd wordt. Jezus wijst het eerbetoon van Thomas niet af, maar bevestigt juist het geloof dat uit de woorden van Thomas blijkt.*

Jezus zei tot hem: Omdat gij mij hebt gezien, hebt gij geloofd? Gelukkig zijn zij die niet zien en toch geloven. (Johannes 20:29)

2. Christus draagt goddelijke namen

In Openbaring 17:14 zien we dat Christus daar *Heer der heren en Koning der koningen* wordt genoemd.

Dezen zullen strijden tegen het Lam, maar het Lam zal hen overwinnen, omdat hij Heer der heren en Koning der koningen is. Ook de geroepenen en uitverkorenen en getrouwen met hem [zullen dit doen]. (Openbaring 17:14)

Ook in Openbaring 19:16 draagt Hij deze naam: *Koning der koningen en Heer der heren*. De naam doet terugdenken aan hoe God zichzelf openbaarde in de tijd van Mozes.

Want Jehovah, uw God, is de God der goden en de Heer der heren, de grote, sterke en vrees inboezemende God, die niemand partijdig bejegt noch steekpenningen aanneemt (Deuteronomium 10:17)

In 1 Timotheüs 6:15 heeft de titel *Heer der heren en Koning der koningen* betrekking op God, in bewoording licht verschillend maar in betekenis gelijk.

Deze [manifestatie] zal de gelukkige en enige Machthebber op de daarvoor bestemde tijden tonen, [hij,] de Koning van hen die als koningen regeren en Heer van

hen die als heren regeren, die alleen onsterfelijkheid heeft, die in een ontoegankelijk licht woont, die geen der mensen gezien heeft of zien kan. Hem zij eer en eeuwige macht. Amen.

Als God de *Koning der koningen* en *Heer der heren* is, dan mag geen schepsel dezelfde naam dragen. Het boekje *Wat leert de bijbel echt*¹ past op blz. 77 de titel *Koning van hen die als koningen regeren en Heer van hen die als heren regeren* (1 Timotheüs 6:15) niet toe op God, maar op Jezus. Als dit klopt, dan vervalt de redenering dat Christus in Openbaring 17:14 en 19:16 een goddelijke naam draagt. Er zijn echter belangrijke argumenten in te brengen tegen de visie van *Wat leert de bijbel echt?* op 1 Timotheüs 6:15. Het valt namelijk moeilijk te begrijpen dat uitdrukkingen als *die alleen onsterfelijkheid heeft* en *die in een ontoegankelijk licht woont* op een ander dan God zouden kunnen slaan. Nog duidelijker is dit voor de woorden *die geen der mensen gezien heeft of zien kan*. In het Oude Testament blijkt dat een mens God niet kan zien (Exodus 33:20), wat nog bevestigd wordt in Johannes 1:18. Christus echter heeft onder ons verblijf gehouden (Johannes 1:14) en is door de mensen gezien. De omschrijving uit 1 Timotheüs 6:16 is dus niet van toepassing op Christus, alleen op God.

1 Een uitgave van de Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania die het gedachtegoed van Jehovah's Getuigen weergeeft. Het geraadpleegde exemplaar is in 2013 gedrukt en wordt in 2016 nog steeds verspreid.

God noemt zich ook *eerste* en *laatste* en die naam kan op niemand anders van toepassing zijn:

Wie heeft er gehandeld en heeft [dit] gedaan, de geslachten roepend van de aanvang af?

Ik, Jehovah, de Eerste; en bij de laatsten ben ik dezelfde. (Jesaja 41:4)

Dit heeft Jehovah gezegd, de Koning van Israël en zijn Terugkoper, Jehovah der legerscharen: Ik ben de eerste en ik ben de laatste, en buiten mij is er geen God. (Jesaja 44:6)

Luister naar mij, o Jakob, en gij Israël, mijn geroepene. Ik ben Dezelfde. Ik ben de eerste. Bovendien ben ik de laatste. (Jesaja 48:12)

De Alfa en Omega zijn de eerste en laatste letter van het Griekse alfabet en duiden hetzelfde principe aan dat God de eerste en de laatste is.

Ik ben de Alfa en de Omega, zegt Jehovah God, Hij die is en die was en die komt, de Almachtige. (Openbaring 1:8)

Ook Christus noemt zich *eerste* en *laatste*:

En toen ik hem zag, viel ik als dood aan zijn voeten neer. En hij legde zijn rechterhand op mij en zei: Vrees niet. Ik ben de Eerste en de Laatste, en de levende; en ik werd een dode, maar zie! ik leef tot in alle eeuwigheid, en ik heb de sleutels van de dood en van Hades. (Openbaring 1:17-18)

Zie! Ik kom vlug, en het loon dat ik geef, heb ik bij mij, om een ieder te vergelden naar zijn werk. Ik ben de Alfa en de Omega, de eerste en de laatste, het begin en het einde. (Openbaring 22:12-13)

Bij de laatstgenoemde tekst is niet op het eerste gezicht duidelijk, wie hier spreekt. Openbaring 22:20 laat zien dat Christus degene is, die vlug zal komen. Daarom mogen wij ervan uitgaan dat Christus ook in vers 12 en 13 aan het woord is.

Hij die getuigenis van deze dingen aflegt, zegt: Ja, ik kom vlug.

Amen! Kom, Heer Jezus. (Openbaring 22:20)

Kan iemand anders dan God de eerste zijn? *Eerste* en *laatste* zijn zulke exclusieve aanspraken dat ze niet kunnen gelden voor een schepsel. Openbaring 1:17-18 en 22:12-13 zijn een belangrijk argument voor de overtuiging dat Christus niet geschapen is, maar goddelijk.

3. Oudtestamentische teksten over God zijn van toepassing op Christus

In Jesaja 45:23 zegt God dat elke knie voor Hem zal buigen en dat bij Hem iedere tong zal zweren. Volgens Filippenzen 2 zal elke knie zich buigen in de naam van Jezus en zal elke tong Hem erkennen als Heer. De woorden die God in Jesaja over zichzelf uitspreekt, blijken vrijmoedig op Christus betrokken te kunnen worden. Net als Openbaring 5:13 roept ook Filippenzen 2:9-11 de vraag op hoe

Christus eer kan ontvangen die God blijkens andere teksten alleen voor zichzelf reserveert.

In Psalm 102:25-27 (andere vertalingen Psalm 102:26-28) wordt God beleden als Schepper, in Hebreeën 1:10-12 worden deze woorden geciteerd en op Christus betrokken.

Lang geleden hebt gij de grondvesten gelegd van de aarde,
En de hemelen zijn het werk van uw handen.
Die zullen vergaan, maar gij zult standhouden;
En net als een kleed zullen ze alle verslijten.
Net als kleding zult gij ze verwisselen, en ze zullen op hun beurt eindigen.
Maar gij zijt dezelfde, en uw jaren zullen niet voltooid worden. (Psalm 102:25-27)

Maar met betrekking tot de Zoon: (Hebreeën 1:8) (...) Gij, o Heer, hebt in [het] begin de grondvesten gelegd van de aarde, en de hemelen zijn [de] werken van uw handen. Die zullen vergaan, maar gij zult voortdurend blijven; en net als een bovenkleed zullen ze alle verouderen, en gij zult ze samenrollen net als een mantel, als een bovenkleed; en ze zullen veranderd worden, maar gij zijt dezelfde, en uw jaren zullen nimmer een einde nemen. (Hebreeën 1:10-12)

Wordt Christus in Hebreeën 1 als Schepper beleden op dezelfde wijze als God? Die conclusie ligt voor de hand. Hebreeën 1:10-12 belijdt de onvergankelijkheid (gij zult voortdurend blijven) en eeuwigheid (uw jaren zullen nimmer een einde

nemen) van Christus. In de oudtestamentische psalm zijn onvergankelijkheid en eeuwigheid goddelijke eigenschappen. Het is gerechtvaardigd om ze dan ook in Hebreeën 1:10-12 met betrekking tot Christus als goddelijke eigenschappen uit te leggen.

In Romeinen 10:13 blijkt Joël 2:32a van toepassing op Christus.

En het moet geschieden dat een ieder die de naam van Jehovah aanroept, veilig zal ontkomen; (Joël 2:32a)

Want: een ieder die de naam van Jehovah aanroept, zal gered worden. (Romeinen 10:13)
want: al wie de naam des Heren aanroept, zal behouden worden. (NBG 1951)

In Romeinen 10:13 staat in de grondtekst niet *Jehovah* (zoals de Nieuwe-Wereldvertaling aangeeft), maar *Kurios*. *Kurios* is in de Griekse vertaling van het Oude Testament de overzetting van de heilige godsnaam Jehovah, maar het is ook de titel *Heer* waarmee Christus in het Nieuwe Testament heel vaak wordt aangeduid. Heeft *Kurios* in Romeinen 10:13 betrekking op God of op Christus? Op Christus, want in het voorafgaande vers 9 wordt gesproken over het in het openbaar bekend maken en geloven dat Jezus Heer (*Kurios*) is. Dat Romeinen 10:13 over de naam van Christus gaat, blijkt ook uit het vervolg, want ook daar gaat het over geloof en ongeloof *in Christus*. Met het

citeren van Joël 2:32a in Romeinen 10:13 wordt het aanroepen van Christus gelijkgesteld met het aanroepen van God.

Toekomstige volkomen onderwerping aan God in het Oude Testament komt volgens Filippenzen 2 overeen met toekomstige volkomen onderwerping aan Christus. De oudtestamentische belijdenis van God als Schepper blijkt in Hebreëen 1 geheel van toepassing op Christus. Behoudenis door het aanroepen van de naam van Christus wordt in Romeinen 10 gelijkgesteld met behoudenis door het aanroepen van de naam van Jehovah. Het heeft ons veel te zeggen dat oudtestamentische teksten over God als heerser, God als Schepper en God als Redder in het Nieuwe Testament zonder terughoudendheid op Christus worden toegepast.

4. Christus stelt zichzelf met God gelijk

God de Vader spoort ons aan om naar Jezus te luisteren, bijvoorbeeld in Markus 9:7.

En er vormde zich een wolk, die hen overschaduwde, en er kwam een stem uit de wolk: Dit is mijn Zoon, de geliefde; luistert naar hem.

Dit betekent dat we Jezus moeten gehoorzamen en zijn woorden geloven, ook als Hij over zichzelf spreekt en uitspraken doet over wie Hij is.

Maar hij antwoordde hun: Mijn Vader is tot nu toe blijven werken, en ik blijf werken. Om die reden dan

waren de joden er nog meer op uit hem te doden, omdat hij niet alleen de sabbat schond, maar ook God zijn eigen Vader noemde, waardoor hij zichzelf aan God gelijk maakte. (Johannes 5:17-18)

In deze tekst noemt Jezus God nadrukkelijk *mijn Vader*. Voor zijn tegenstanders is dit heiligschennis, want voor hen betekent deze uitspraak dat Jezus zich gelijk maakt aan God, Hij noemt God zijn *eigen* Vader. In zijn antwoord (Johannes 5:19-20) benadrukt Jezus zijn afhankelijkheid van en nauwe relatie met de Vader, maar relativeert zijn aanspraak niet. We mogen geloven dat Jezus wat betreft zijn identiteit niemand bewust heeft willen misleiden (al ontweek Hij soms wel om ronduit te spreken over wie Hij was). Vanuit dit gezichtspunt is het veelbetekenend dat Jezus niet probeert om een misverstand recht te zetten: *mijn Vader* duidt er echt op dat Jezus zich met God gelijkstelt.

In Johannes 8:58 maakt Jezus zich aan God gelijk door te stellen dat Hij boven de tijd verheven is, eeuwig en daarom goddelijk.

Jezus zei tot hen: Voorwaar, voorwaar, ik zeg u: Vóór Abraham tot bestaan kwam, was ik er al.

Jezus zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Eer Abraham was, ben Ik. (NBG 1951)

Jezus zegt hier letterlijk: *vóór het worden van Abraham Ik ben*. Veel uitleggers denken dat Jezus met de woorden *Ik ben* een bijzondere toespeling